

คำวินิจฉัยของ นายจุมพล ณ สงขลา ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๔๒/๒๕๕๖

วันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๕๖

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้สั่งยุบพรรคไท

นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคไท รวม ๓ คำร้อง คือ คำร้องที่หนึ่ง ลงวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๕๕ อ้างว่าพรรคไทนำเงินสนับสนุนค่าไปรษณียากรที่ได้รับจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองไปใช้จ่ายไม่เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๒

คำร้องที่สอง ลงวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๕๖ อ้างว่าการดำเนินการประชุมใหญ่ของพรรคไทไม่เป็นไปตามข้อบังคับพรรคไท พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๖๒ จึงเป็นการไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๖

คำร้องที่สาม ลงวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๕๖ อ้างว่าพรรคไทไม่จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมือง ในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๕ ให้ถูกต้องตามความเป็นจริงและยื่นต่อคณะกรรมการเลือกตั้งภายในเดือนมีนาคมของปีถัดไป จึงเป็นการไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๒

ซึ่งทั้งสามคำร้องเป็นเหตุให้ยุบพรรคไทได้ ตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อขอให้มีคำสั่งยุบพรรคไท ตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง ข้อเท็จจริงตามคำร้อง คำร้องเพิ่มเติม และเอกสารประกอบ คำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาและเอกสารประกอบคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา ในคำร้องทั้งสาม สรุปได้ดังนี้

คำร้องที่หนึ่ง สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้จัดสรรเงินสนับสนุนค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภคให้แก่พรรคไทสำหรับปี พ.ศ. ๒๕๕๓ จำนวน ๑,๔๖๑,๘๗๐ บาท และเมื่อวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๕๔ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งโอนเงินค่าไปรษณียากรให้พรรคไท จำนวน ๑๔๒,๔๐๐ บาท และค่าโทรศัพท์ จำนวน ๒๒๓.๖๓ บาท รวมทั้งสิ้น จำนวน ๑๔๒,๖๒๓.๖๓ บาท และแจ้งให้พรรคไททราบแล้ว ต่อมาเมื่อวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งทราบจากการสื่อสารแห่งประเทศไทยว่าพรรคไทค้างชำระเงินค่าฝากส่งเป็นรายเดือน ณ ที่ทำการไปรษณีย์ดุสิต ในเดือนธันวาคม ๒๕๕๓ จำนวน ๑๔๒,๔๐๐ บาท เดือนมกราคม ๒๕๕๔

จำนวน ๘๐ บาท และเดือนมีนาคม ๒๕๔๔ จำนวน ๑๒๐ บาท รวมทั้งสิ้นเป็นเงิน ๑๔๒,๖๐๐ บาท การสื่อสารแห่งประเทศไทยติดตามทวงถามและเร่งรัดให้ชำระเงิน แต่พรรคไทยขอฟ่อนผันชำระเงิน โดยขอแบ่งจ่ายเป็น ๓ งวด งวดแรกจะชำระเงินภายในวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕ จำนวน ๕๐,๐๐๐ บาท งวดที่ ๒ จะชำระภายในวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๔๕ จำนวน ๕๐,๐๐๐ บาท และงวดที่ ๓ จะชำระภายในวันที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๔๕ จำนวน ๔๒,๖๐๐ บาท ต่อมาพรรคไทยขอฟ่อนผันการชำระเงินออกไปอีกและเพ่งชำระเงินค่าไปรษณียากรจำนวนดังกล่าวเมื่อวันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๔๕

นายทะเบียนพรรคการเมืองเห็นว่าการที่พรรคไทยไม่นำเงินที่ได้รับจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองจำนวนดังกล่าวไปชำระตามวัตถุประสงค์ที่ขอเบิกเงิน ปล่อยให้ระยะเวลาล่วงเลยมานานถึงหนึ่งปีสามเดือนเศษ การกระทำดังกล่าวของพรรคไทยเป็นการนำเงินสนับสนุนค่าไปรษณียากรที่ได้รับจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองไปใช้จ่ายไม่เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๒ เป็นเหตุให้ยุบพรรคการเมืองตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อขอให้มีคำสั่งยุบพรรคไทย ตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง

พรรคไทยยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา รวม ๒ ครั้ง คือเมื่อวันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๔๕ และวันที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๔๖ สรุปได้ว่า คำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองขาดรายละเอียดที่ชัดเจนว่าพรรคไทยได้กระทำความผิดอย่างไร การวินิจฉัยว่าการรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๔๓ ไม่ถูกต้องตามความเป็นจริงเป็นอำนาจหน้าที่โดยตรงของคณะกรรมการการเลือกตั้งซึ่งนายทะเบียนพรรคการเมืองไม่ได้แนบมติของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่วินิจฉัยเกี่ยวกับเรื่องนี้แต่อย่างใด อีกทั้งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๐ (๖) บัญญัติให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจหน้าที่สืบสวนสอบสวนเพื่อหาข้อเท็จจริงและวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาหรือข้อโต้แย้งที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองและมาตรา ๑๕ บัญญัติให้คณะกรรมการการเลือกตั้งดำเนินการโดยพลันโดยต้องให้โอกาสผู้ร้อง ผู้ถูกคัดค้าน หรือผู้ถูกกล่าวหา มีหนังสือชี้แจงข้อเท็จจริงและแสดงหลักฐาน รวมทั้งต้องให้โอกาสมาให้ถ้อยคำต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง อีกทั้งการยืมเงินดังกล่าวไปตรงจ่ายในกิจการอื่นของพรรคนั้นเป็นการกระทำเพื่อแก้ไขปัญหาของหัวหน้าพรรคไทย (นายชนบดินทร์ แสงสถาพร) ซึ่งรับผิดชอบการบริหารงานของพรรค โดยคณะกรรมการบริหารพรรคไม่มีส่วนรับรู้แต่อย่างใด และเมื่อนายชนบดินทร์ แสงสถาพร สามารถกู้ยืมเงินจากที่อื่นได้แล้ว ก็ได้นำไปชำระให้แก่การสื่อสารแห่งประเทศไทยในโอกาสแรกที่สามารถกระทำได้ นายทะเบียนพรรคการเมืองไม่ได้แสดงให้ศาลรัฐธรรมนูญ

เห็นว่าการกระทำความผิดกล่าวของนายชนบดินทร์ แสงสถาพร มีผลผูกพันให้พรรคไทซึ่งเป็นนิติบุคคล เป็นผู้กระทำความผิดตามมาตรา ๖๒ อันเป็นเหตุให้ยุบพรรคไท ตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) ได้นอกจากนี้ นายทะเบียนพรรคการเมืองไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง ที่บัญญัติให้ต้องยื่นต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่ความปรากฏคือวันที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๕๕ อันเป็นวันที่นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับหนังสือชี้แจงจากหัวหน้าพรรคไท แต่วันที่ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญคือวันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๕๕ เป็นเวลาถึง ๔๘ วันนับแต่ความปรากฏต่อนายทะเบียนจึงเป็นการยื่นคำร้องเกินระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดจึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญยกคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมือง

คำร้องที่สอง เมื่อวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๔ พรรคไทได้แจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองว่า ในคราวประชุมใหญ่สามัญประจำปี ครั้งที่ ๑/๒๕๕๔ เมื่อวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๔ ได้เลือกตั้งคณะกรรมการบริหารพรรคชุดใหม่แทนคณะกรรมการบริหารพรรคชุดเดิมที่ครบวาระการดำรงตำแหน่งจำนวน ๑๖ คน ได้แก่ นายชนบดินทร์ แสงสถาพร หัวหน้าพรรค พลเรือตรี ทวีป นาคสุข เลขาธิการพรรค และกรรมการบริหารพรรคอีก ๑๔ คน เมื่อสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ตรวจสอบเอกสารหลักฐานที่พรรคไทจัดส่งให้นายทะเบียนพรรคการเมืองแล้ว ปรากฏว่ายังไม่ครบถ้วนถูกต้อง นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงให้พรรคไทชี้แจง พรรคไทชี้แจงเมื่อวันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๕๕ เรื่ององค์ประกอบของที่ประชุมใหญ่ตามข้อบังคับพรรคไท พ.ศ. ๒๕๕๑ มีจำนวน ๒๖ คน ดังนี้ คณะกรรมการบริหารพรรคไท (รักษาการ) จำนวน ๑๖ คน ผู้แทนสาขาพรรคที่ยังดำเนินกิจการอยู่จำนวน ๕ สาขา ได้แก่ สาขาลำดับที่ ๓ จังหวัดเชียงราย ลำดับที่ ๔ จังหวัดนครศรีธรรมราช ลำดับที่ ๑๑ จังหวัดกาฬสินธุ์ ลำดับที่ ๑๕ จังหวัดฉะเชิงเทรา และลำดับที่ ๒๑ กรุงเทพมหานคร สาขาละ ๒ คน รวม ๑๐ คน แต่นายทะเบียนพรรคการเมืองได้ตรวจสอบเอกสารหลักฐานประกอบคำชี้แจงของพรรคไทกับเอกสารหลักฐานของนายทะเบียนพรรคการเมืองแล้วมีความแตกต่างกัน คือ คณะกรรมการบริหารพรรคไทที่พ้นจากตำแหน่งทั้งคณะและต้องอยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปตามข้อบังคับพรรคมีจำนวนทั้งสิ้น ๓๑ คน ซึ่งมีจำนวนไม่ตรงกับคำชี้แจงของพรรคไท ที่ชี้แจงว่ามีจำนวน ๑๖ คน บุคคลที่ปรากฏชื่อเข้าร่วมประชุมใหญ่ตามเอกสารที่พรรคไทจัดส่งให้นายทะเบียนพรรคการเมืองตามข้อ ๗ จำนวน ๒๔ คน แยกเป็นกรรมการบริหารพรรค จำนวน ๑๓ คน ผู้แทนสาขาพรรค จำนวน ๓ คน ผู้เข้าร่วมประชุม จำนวน ๘ คน ดังนั้น ผู้เข้าร่วมประชุมใหญ่พรรคไทตามบัญชีรายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมใหญ่ที่พรรคไทจัดส่งให้ จึงประกอบด้วยกรรมการบริหารพรรค จำนวน ๑๓ คน จากจำนวนทั้งหมด ๓๑ คน กรรมการสาขาพรรค จำนวน ๓ คน จากจำนวนทั้งหมด ๑๐ คน และผู้เข้าร่วมประชุม จำนวน ๘ คน จึงไม่เป็นไปตามข้อบังคับพรรคไท พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๖๒ ที่กำหนดให้

การประชุมใหญ่พรรคต้องมีกรรมการบริหารพรรคและผู้แทนสาขาพรรค ตามข้อ ๖๑ มาร่วมประชุม ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งจึงจะเป็นองค์ประชุมตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๖ ที่บัญญัติให้ที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมือง ประกอบด้วยคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง ผู้แทนของสาขาพรรคการเมือง และสมาชิกตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนด ในข้อบังคับพรรคการเมือง ประกอบกับพรรคไทยยังไม่ได้ชี้แจงเกี่ยวกับจำนวนของคณะกรรมการบริหารพรรค ที่มีความแตกต่างกัน และไม่จัดส่งเอกสารตามที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งแจ้งให้ดำเนินการ ซึ่งระยะเวลาได้ล่วงเลยมาพอสมควรแล้วเมื่อพรรคไทยไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๖ จึงเป็นเหตุให้ยุบพรรค ตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อขอให้มีคำสั่งยุบพรรคไทย ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

พรรคไทยยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาลงวันที่ ๑๔ เมษายน ๒๕๕๖ สรุปได้ว่า ก่อนที่จะมีการประชุมใหญ่สามัญประจำปี ครั้งที่ ๑/๒๕๕๕ เมื่อวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๕ มีกรรมการบริหารพรรค ลาออกจากการเป็นสมาชิกพรรคจำนวน ๕ คน และพรรคไทยได้รายงานการลาออกจากการเป็นสมาชิกพรรคไทยของทั้งเก้าคนให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบตามหนังสือ ที่ พท ๐๑.๐๖/๕๖ ลงวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๕๖ แล้ว ดังนั้น คณะกรรมการบริหารพรรคไทย (รักษาการ) ในวันที่มีการประชุมใหญ่สามัญประจำปี ครั้งที่ ๑/๒๕๕๕ เมื่อวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๕ จึงมีเพียง ๒๒ คนเท่านั้น องค์ประชุมของที่ประชุมใหญ่ของพรรคไทย ตามข้อ ๖๒ เมื่อรวมกับผู้แทนสาขาพรรคการเมืองจำนวน ๑๐ คนจึงมีจำนวนทั้งสิ้น ๓๒ คน เมื่อมีกรรมการบริหารพรรค (รักษาการ) มาประชุม ๑๔ คน ตัวแทนสาขาพรรค ๓ คน จึงมีจำนวนผู้เข้าร่วมประชุมใหญ่สามัญประจำปี ครั้งที่ ๑/๒๕๕๕ เมื่อวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๕ เกินกว่ากึ่งหนึ่งถือเป็นองค์ประชุมตามข้อบังคับพรรคไทย พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๖๒ พรรคไทยจึงไม่ได้ดำเนินการใดๆ ที่เป็นการขัดต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๖ อันเป็นเหตุให้ยุบพรรคการเมืองตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) ประกอบ มาตรา ๖๕ วรรคสอง นอกจากนี้ในการยื่นคำร้องขอให้พิจารณาวินิจฉัยของนายทะเบียนพรรคการเมือง ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคไทยในครั้งนี้ มีลักษณะเช่นเดียวกับคำร้องที่หนึ่งในเรื่องการยื่นคำร้องต่อ ศาลรัฐธรรมนูญต่อกระทำภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง เมื่อ พิจารณาจากช่วงเวลาที่มีการดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องนี้ตั้งแต่กลางปี ๒๕๕๕ นายทะเบียนพรรคการเมือง ยื่นคำร้องเมื่อวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๕๖ จึงเกินระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดไม่ชอบด้วยบทบัญญัติ ของกฎหมาย ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญยกคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมือง

คำร้องที่สาม ในปี ๒๕๕๕ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้เบิกจ่ายเงินให้พรรคไทไปแล้ว ดังนี้

๑. เบิกจ่ายเงินตามแผนงานและโครงการ ๒ งวด จำนวนเงิน ๓๒๗,๕๐๐ บาท คือ

๑.๑ เบิกจ่ายเงินงวดที่ ๑ จำนวน ๒๘๘,๒๐๐ บาท แยกเป็น

๑.๑.๑ เป็นโครงการค่าใช้จ่ายอำนวยการพรรค เบิกจ่าย ๓๕,๓๐๐ บาท

๑.๑.๒ เป็นโครงการจัดพิมพ์เอกสารเผยแพร่ เบิกจ่าย ๒๐๕,๖๐๐ บาท

๑.๑.๓ เป็นโครงการจัดการบรรยายทางวิชาการเพื่อเผยแพร่กิจกรรมและนโยบายพรรค เบิกจ่าย ๓๕,๓๐๐ บาท

๑.๒ เบิกจ่ายเงินงวดที่ ๒ เป็นโครงการค่าใช้จ่ายอำนวยการพรรค จำนวน ๓๕,๓๐๐ บาท

๒. เบิกจ่ายค่าสาธารณูปโภค ๒ งวด งวดละ ๒๗,๐๐๐ บาท รวมเป็นเงิน ๕๔,๐๐๐ บาท

เมื่อพรรคไทเป็นพรรคการเมืองที่ได้รับเงินสนับสนุน ต้องใช้จ่ายเงินสนับสนุนให้เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ และต้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินให้ถูกต้องตามความเป็นจริงและยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเดือนมีนาคมของปีถัดไปตามมาตรา ๖๒ แต่เมื่อสิ้นสุดระยะเวลาตามที่กฎหมายกำหนดคือวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๖ ปรากฏว่า สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้รับรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๕ ของพรรคไทโดยมีการลงรับของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งในวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๖ และเมื่อตรวจสอบจากตราประทับของไปรษณีย์เป็นการประทับตราส่งในวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๖ และเป็นการส่งเฉพาะแบบรายงาน ไม่มีการลงรายละเอียดในแบบ แต่หมายเหตุว่าข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับการจัดสรรเงินและโครงการต่างๆ ยังไม่สามารถลงรายละเอียดได้และหลักฐานการจ่ายเงินไม่สามารถจัดส่งได้เนื่องจากเอกสารส่วนหนึ่งเก็บรักษาไว้ในสำนักงานใหญ่พรรคไท (เดิม) ที่มีกรณีพิพาทกับเจ้าของบ้านที่ให้เช่าและถูกล็อกกุญแจไว้ ซึ่งเจ้าหน้าที่พรรคเข้าไปไม่ได้ และจะรายงานเพิ่มเติมภายหลังจากกรณีพิพาทสิ้นสุดลงแล้ว

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจึงได้แจ้งรายละเอียดเกี่ยวกับการเบิกจ่ายเงินสนับสนุนให้พรรคไทชี้แจงและจัดส่งเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งมาเพื่อประกอบการตรวจสอบการใช้จ่ายเงินจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๕ ว่าใช้จ่ายถูกต้องตามความเป็นจริงหรือไม่ ซึ่งพรรคไทได้ชี้แจงว่าในปี พ.ศ. ๒๕๕๕ พรรคไทไม่ได้รับการจัดสรรเงินตามโครงการจัดบรรยายทางวิชาการเพื่อเผยแพร่กิจกรรมทางการเมืองและนโยบายพรรค งบประมาณ ๒๕๗,๒๐๐ บาท เบิกจ่ายจริง ๓๕,๓๐๐ บาท แต่อย่างไรก็ตาม สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้

ตรวจสอบแล้วปรากฏว่าพรรคไทได้รับเงินสนับสนุนไปเป็นการถูกต้องแล้ว คณะกรรมการการเลือกตั้งได้พิจารณารายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคไท ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๕ ในคราวประชุมครั้งที่ ๕๗/๒๕๕๖ เมื่อวันที่พฤหัสบดีที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๕๖ และที่ประชุมมีมติว่าพรรคไทมิได้ดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๒ เป็นเหตุให้นายทะเบียนพรรคการเมืองต้องดำเนินการตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) โดยมอบให้สำนักกิจการพรรคการเมืองและการออกเสียงประชามติจัดทำคำร้องเสนอต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองเพื่อยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญให้มีคำสั่งยุบพรรคไท รวมทั้งมอบสำนักกฎหมายและคดีดำเนินการร้องทุกข์กล่าวโทษต่อหัวหน้าพรรคไท ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๘๐ และดำเนินการฟ้องร้องทางแพ่งเพื่อเรียกคืนเงินที่เบิกจ่ายจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๕ จำนวน ๓๒๗,๕๐๐ บาท

พรรคไทยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาในวันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๕๖ สรุปข้อเท็จจริงได้ว่าพรรคไทได้จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนตามแบบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด ยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเวลาและจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนที่ถูกต้องตามความเป็นจริงตามที่กฎหมายกำหนด โดยแจ้งข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับการจัดสรรเงินและโครงการต่างๆ ที่ยังไม่สามารถลงรายละเอียดได้และหลักฐานการจ่ายเงินยังไม่สามารถจัดส่งให้ได้ เนื่องจากเอกสารส่วนหนึ่งเก็บรักษาไว้ในสำนักงานใหญ่พรรคไท (เดิม) ที่มีกรณีพิพาทกับเจ้าของบ้านที่ให้เช่าและถูกล็อกกุญแจไว้ซึ่งเจ้าหน้าที่พรรคเข้าไปไม่ได้ และจะรายงานเพิ่มเติมภายหลังจากกรณีพิพาทสิ้นสุดลงแล้ว ซึ่งพรรคไทไม่มีเจตนาจะไม่ปฏิบัติตามกฎหมายกำหนดแต่เกิดจากเหตุสุดวิสัย พรรคไทไม่ได้รับเงินจัดสรรตามโครงการจัดบรรยายทางวิชาการเพื่อเผยแพร่กิจกรรมทางการเมืองและนโยบายพรรค งบประมาณ ๒๕๗,๒๐๐ บาท เบิกจ่ายจริง ๓๕,๓๐๐ บาทแต่อย่างไร ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญยกคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมือง

พิเคราะห์แล้ว คดีนี้นายทะเบียนพรรคการเมืองผู้ร้อง ยื่นคำร้องและคำร้องเพิ่มเติมขอให้ยุบพรรคไทผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ (๕) โดยอ้างเหตุ ๓ ประการคือ

๑. ผู้ถูกร้องได้รับเงินสนับสนุนค่าไปรษณียากรจากคณะกรรมการการเลือกตั้ง แต่มิได้นำไปใช้ตามวัตถุประสงค์ที่ขอเบิก เป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๒

๒. ผู้ถูกร้องดำเนินการจัดประชุมใหญ่สามัญประจำปี ครั้งที่ ๑/๒๕๕๕ เมื่อวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๕ ไม่เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๖

๓. ผู้ถูกร้องไม่จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินให้ถูกต้องตามความเป็นจริงและยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเดือนมีนาคมของปีถัดไป ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๒

สำหรับเหตุขุบพรรคไทตามข้อ ๑ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๒ ได้บัญญัติให้พรรคการเมืองมีหน้าที่ต้องปฏิบัติ ๒ กรณี คือ

ก. พรรคการเมืองที่ได้รับเงินสนับสนุนจะต้องใช้เงินสนับสนุนตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดไว้ และ

ข. พรรคการเมืองที่ได้รับเงินสนับสนุนนั้นจะต้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนดังกล่าวในรอบปีปฏิทินให้ถูกต้องตามความเป็นจริงและยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเดือนมีนาคมของปีถัดไป

เห็นว่า หน้าที่ทั้งสองกรณิดังกล่าวเป็นการกระทำคนละขั้นตอนที่สามารถแยกจากกันได้มิได้เกี่ยวเนื่องหรือเป็นองค์ประกอบความผิดซึ่งกันและกัน แม้ตัวบทจะใช้คำว่า “และ” เชื่อมระหว่างกรณีก่อทำทั้งสองกรณีก็น่าจะตาม การฝ่าฝืนกรณีใดกรณีหนึ่งถือว่าเป็นความผิดสำเร็จในกรณีนั้นแล้ว มิใช่ว่า จะต้องฝ่าฝืนทั้งสองกรณีเสียก่อน นายทะเบียนจึงจะขอให้สั่งขุบพรรคได้ตามที่ผู้ถูกร้องเข้าใจ ดังนั้น แม้พรรคการเมืองฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๖๒ กรณีใดกรณีหนึ่งดังกล่าวข้างต้น ก็เป็นเหตุให้นายทะเบียนพรรคการเมืองมีอำนาจขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งขุบพรรคได้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ (๕) เมื่อข้อเท็จจริงตามคำร้องรับฟังได้เป็นยุติว่าพรรคไทได้รับเงินสนับสนุนค่าไปรษณียากรประจำเดือนธันวาคม ๒๕๕๓ ที่ขอเบิกไปแล้วจำนวน ๑๔๒,๕๐๐ บาท ตั้งแต่วันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๕๔ แต่มิได้นำไปชำระให้การสื่อสารแห่งประเทศไทยตามวัตถุประสงค์ที่ขอเบิก จนกระทั่งวันที่ ๓ มิถุนายน ๒๕๕๕ การสื่อสารแห่งประเทศไทยได้แจ้งให้คณะกรรมการการเลือกตั้งทราบ bahwa พรรคไทยยังมีได้นำเงินค่าไปรษณียากรไปชำระ ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๕๕ การสื่อสารแห่งประเทศไทยจึงแจ้งให้คณะกรรมการการเลือกตั้งทราบ bahwa พรรคไทได้นำเงินค่าไปรษณียากรไปชำระแล้ว เมื่อวันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๕๕ เห็นว่า การที่พรรคไทนำเงินสนับสนุนค่าไปรษณียากรดังกล่าวไปชำระให้การสื่อสารแห่งประเทศไทยหลังจากได้รับเงินมาแล้วเป็นเวลาถึง ๑ ปี ๓ เดือนเศษ โดยอ้างว่าเพราะนำไปจ่ายเป็นค่าเช่าอาคารที่ตั้งสำนักงานใหญ่ที่ค้างชำระอยู่เพื่อมิให้เกิดปัญหาให้กับผู้ให้เช่นนั้น เป็นการนำเงินสนับสนุนไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ตามที่กฎหมายบัญญัติไว้

จึงเป็นความผิดสำเร็จฐานฝ่าฝืน มาตรา ๖๒ ในกรณีแรกแม้ต่อมาผู้ถูกร้องจะนำเงินค่าไปรษณียากรไปชำระให้การสื่อสารแห่งประเทศไทยก็ไม่อาจลบล้างความผิดที่เกิดขึ้นแล้วได้ และแม้นายธนบดีนทร์ แสงสถาพร หัวหน้าพรรคไทจะเป็นผู้นำเงินค่าไปรษณียากรไปชำระค่าเช่าอาคารโดยกรรมการบริหารพรรคไทไม่มีส่วนรับรู้ด้วย ก็ไม่เป็นเหตุให้พรรคไทพ้นจากการเป็นผู้กระทำผิดตามมาตรา ๖๒ เพราะหัวหน้าพรรคย่อมมีอำนาจหน้าที่โดยตรงในการดำเนินกิจการต่างๆ ในนามของพรรคอยู่แล้ว ทั้งอาคารที่ค้างชำระค่าเช่าก็เป็นสำนักงานใหญ่ของพรรคไทเอง การกระทำของนายธนบดีนทร์ แสงสถาพร ในฐานะหัวหน้าพรรคจึงมีผลเป็นการกระทำของพรรคไทด้วย ส่วนที่ผู้ถูกร้องอ้างว่าความปรากฏต่อผู้ร้องตั้งแต่วันที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๕๕ อันเป็นวันที่ผู้ร้องได้รับหนังสือชี้แจงจากหัวหน้าพรรคไท ซึ่งนับถึงวันที่ผู้ร้องยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ (วันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๕๕) เป็นเวลา ๔๘ วัน จึงเป็นการยื่นคำร้องเกินกว่า ๑๕ วัน ตามที่กฎหมายกำหนด เห็นว่า แม้จะถือว่าผู้ร้องทราบเรื่องการฝ่าฝืนมาตรา ๖๒ ในวันที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๕๕ ตามที่ผู้ถูกร้องอ้าง และการยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญในกรณีของผู้ถูกร้องเกินกว่า ๑๕ วัน ตามที่มาตรา ๖๕ วรรคสองบัญญัติไว้ก็ตาม แต่ก็มีได้มีบทบัญญัติใดที่กล่าวถึงการฝ่าฝืนในกรณีไม่ยื่นคำร้องภายในกำหนดเวลาดังกล่าวว่ามีผลตามกฎหมายอย่างไร จึงต้องถือว่ากำหนดเวลาตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง เป็นเพียงมาตรการเร่งรัดให้นายทะเบียนพรรคการเมืองต้องรีบดำเนินการโดยเร็วเท่านั้น เพราะแม้จะยื่นเมื่อพ้นกำหนดเวลาก็ไม่ได้ทำให้เกิดความไม่เป็นธรรมหรือมีผลเสียหายแก่ผู้ถูกร้องแต่อย่างใดเมื่อเหตุผลต่างๆ ของผู้ถูกร้องไม่อาจหักล้างข้อกล่าวหาของผู้ร้องได้ จึงต้องถือว่าการที่ผู้ถูกร้องได้รับเงินสนับสนุนค่าไปรษณียากรจากคณะกรรมการการเลือกตั้งแล้วนำไปชำระค่าเช่าอาคารมิได้นำไปใช้ตามวัตถุประสงค์ที่ขอเบิก เป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๒ ตามที่ผู้ร้องกล่าวหา และไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยเหตุขูบบพรรคไทในข้อหาอื่นต่อไป เพราะไม่ทำให้ผลของคำวินิจฉัยเปลี่ยนแปลง

อาศัยอำนาจตามความในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง จึงมีคำสั่งให้ขูบบพรรคไท แจ้งคำสั่งให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบ เพื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษา

นายจุมพล ณ สงขลา

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ